

Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Ja**

DWJZ

Ontworpen door

@minvws.nl

Aan Minister voor MZ Deadline: 23-02-2024

nota
(ter beslissing) Wet actualisering lichaamsmateriaalwetgeving

Datum Document
14 februari 2024

Kenmerk
3720781-1055942-WJZ

Bijlage(n)

1. Nader rapport
2. Voorstel van wet
3. MEMORIE VAN TOELICHTING
4. W12.23.00326 III – Advies
5. Aanbiedingsformulier-ministerraad

1. Aanleiding

Op 24 januari 2024 heeft VWS het advies ontvangen van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) over de Wet actualisering lichaamsmateriaalwetgeving. Het nader rapport is gereed voor bespreking in de ministerraad, waarna het wetsvoorstel ingediend kan worden bij de Tweede Kamer.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met agendering van het nader rapport in de ministerraad en daartoe de stukken te ondertekenen.

De stukken dienen uiterlijk 23 februari 2024 te worden aangeboden aan de ministerraad.

3. Kernpunten

Het wetsvoorstel wijzigt de Wet veiligheid en kwaliteit lichaamsmateriaal (Wvkl) en de Wet op de orgaandonatie (Wod). De wijziging van deze wetgeving is nodig om aanvullende eisen te stellen aan de veiligheid en kwaliteit van lichaamsmateriaal en de wetgeving beter aan te laten sluiten op de praktijk (onder meer ten aanzien van de wettelijke verantwoordelijkheden van het orgaancentrum en een duidelijkere distictie tussen de postmortale en premortale lichaamsmateriaalketen). Ook wordt een meldpunt orgaanhandel opgericht ter uitvoering van een resolutie van de Raad van Europa¹. Dit meldpunt heeft tot doel aan de hand van de via het meldpunt verkregen gegevens beleid te kunnen vormen gericht op het tegengaan van illegale orgaanhandel. Via de nationale

¹ Resolution CM/Res(2013)55 on establishing procedures for the collection and dissemination of data on transplantation activities outside a domestic transplantation system

meldpunten in deelnemende landen worden gegevens verwerkt over internationaal reisgedrag van ontvangers met het oog op het ondergaan van een orgaantransplantatie. Deze gegevens worden door de nationale meldpunten verstrekt aan een centrale instantie die verantwoordelijk is voor de verwerking van de vanuit de diverse nationale meldpunten verkregen gegevens.

Het advies van de Afdeling betreft een dictum B. Dit betekent dat de Afdeling enkele opmerkingen maakt, waarmee rekening gehouden moet worden voordat het voorstel bij de Tweede Kamer wordt ingediend. Het advies richt zich op twee punten; de gegevensverwerking door het meldpunt orgaanhandel en een voorgestelde strafbaarstelling voor het opzettelijk gebruiken van een wederrechtelijk verkregen orgaan.

De Afdeling adviseert ten aanzien van het meldpunt beter te motiveren dat de verwerking van (bijzondere) persoonsgegevens door het meldpunt noodzakelijk is. Ook dient beter gemotiveerd te worden waarom het meldpunt bij het orgaancentrum wordt ondergebracht en moeten uit de toelichting toereikende waarborgen blijken ter bescherming van de persoonsgegevens bij het meldpunt en bij de centrale instantie waaraan de gegevens worden geleverd door het meldpunt. Naar aanleiding hiervan is op meerdere plekken in de memorie van toelichting een uitgebreidere motivering en toelichting opgenomen.

De Afdeling constateert met betrekking tot de strafbaarstelling (die vooruitliep op een verdrag dat Nederland mogelijk gaat ratificeren) dat er onduidelijkheid bestaat over de verhouding van de voorgestelde strafbepaling tot de reeds bestaande straf- en tuchtrechtmogelijkheden. Gelet op de nog aanstaande ratificatie van het verdrag, adviseert de Afdeling de strafbaarstelling nu uit het wetsvoorstel te halen. De invulling van de delictomschrijving, de proportionaliteit en de strafbepaling kunnen dan verder worden doordacht en relevante partijen uit de rechtspraak kunnen worden geraadpleegd. Gelet hierop is de strafbaarstelling uit het wetsvoorstel gehaald en wordt verder gezien of de strafbaarstelling noodzakelijk is en in welke vorm.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

SP, CDA, GroenLinks-PvdA en PVV hebben aandacht gevraagd voor maatregelen tegen handel in menselijke organen.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Er lijkt maatschappelijk draagvlak te zijn voor dit wetsvoorstel. Veldpartijen hebben behoefte aan duidelijkheid en een betere aansluiting van de wetgeving op de praktijk.

c. Financiële en personele gevolgen

Er zijn beperkte financiële gevolgen aan dit voorstel verbonden. Het is mogelijk dat het CIBG een claim indient ter grootte van €229.000. Naar verwachting zal de claim lager uitvallen, omdat een eerder in het wetsvoorstel opgenomen verbreding van de wetgeving naar andere typen lichaamsmaterialen niet doorgevoerd wordt (en daarmee het aantal erkenningsaanvragen minder hoog zal zijn dan ingeschat op basis van de consultatieversie).

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Het voorstel van wet is juridisch haalbaar. De Afdeling heeft beperkt opmerkingen gemaakt en daaraan is tegemoetgekomen.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Het nader rapport is afgestemd met GMT en JenV (in verband met de vervallen strafbaarstelling).

f. Gevolgen administratieve lasten

Het wetsvoorstel leidt tot beperkte administratieve lasten. Evt. nieuwe instellingen zullen een erkenning aan moeten vragen en zo nodig maatregelen treffen om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen. Dit betreft in ieder geval de organisaties die weefsels en organen uitnemen.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.